

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Miljøvernavdelinga

Forvaltningsplan for Hensøran naturreservat Rauma kommune

Rapport 2012: 12

Oversiktsbildet på framsida viser Hensøran naturreservat i Rauma kommune (foto: Øyvind Leren).

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Fylkeshuset

6404 MOLDE

www.fylkesmannen.no

Rapport nr:

2012:12

Dato:

28.12.2012

Tittel:

FORVALTINGSPLAN FOR HENSØRAN NATURRESERVAT

Forfatter:

Jorunn Mittet Eriksen, Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Godkjenningsvedtak:

I medhald i forskrift av 08.11.2002 om freding av Hensøran naturreservat, Rauma kommune, § 8, har Fylkesmannen i Møre og Romsdal godkjent forvaltningsplanen.

Referat:

Hensøran naturreservat blei verna i 2002 som ein del av verneplan havstrand og elveos i Møre og Romsdal. Området er verna for å ta vare på eit større elvedelta med store botaniske og zoologiske verneverdiar. For å ta vare på desse verdiane er det vedteke verneforskrift for området. Denne forvaltningsplanen skal utdjupe kva som er tillate og kva som er forbode gjennom forskrifta. Han skal vidare kartlegge verneverdiane, samt definere bevaringsmål og tiltaksbehov. Det er Fylkesmannen i Møre og Romsdal som er forvaltingsstyresmakt for reservatet.

Dei viktigaste verneverdiane til Hensøran naturreservat er dei flotte førekomstane av strandeng og strandsump. Det er viktig å oppretthalde beiteaktivitet i området for å behalde det biologiske mangfaldet. Opne strandenger gir også gode hekke- og beiteområde for mange fuglar. I tillegg må vi hindre at framande artar etablerer seg i reservatet, gjennomføre årlege søppelryddingar, hindre nye inngrep i elvedeltaet og utarbeide tilgjengeleg informasjon om verneverdiar og vernereglar i området.

Forvaltningsplanen med tilhøyrande bevaringsmål bør reviderast minst kvart 10. år.

Emneord:

Naturvern, naturkvalitet, forvaltningsmål, bevaringsmål, skjøtsel.

ISBN (Nett utgåve): 978-82-7430-260-0

ISSN: 1891-876X

Ulf Lucasen
Seksjonssjef

Lindis Nerbø
Direktør miljøvernavingdelinga

Innhold

1 INNLEIING	6
2 SKILDRING OG STATUS	7
2.1 Områdeskildring	7
2.2 Egedomsforhold	8
2.3 Brukshistorie.....	8
2.4 Naturfaglege verdiar	8
2.4.1 Vegetasjon.....	8
2.4.2 Fugle- og dyreliv	9
2.4.3 Truslar.....	10
2.5 Bevaringsmål	10
2.5.1 Strandeng og strandsump	11
2.5.2 Hekke- og beiteområde for fuglar	11
2.5.3 Geomorfologiske verdiar	12
3 BRUKARINTERESSER	14
3.1 Verneforskrifta og brukarinteresser.....	14
3.2 Jordbruk og skogbruk	14
3.3 Jakt, fiske og friluftsliv	16
3.4 Undervisning og forskning.....	16
3.5 Bygningar og tekniske inngrep	17
4 FORVALTNINGSOPPGÅVER OG TILTAK.....	18
4.1 Skjøtsel	18
4.2 Overvaking og kartlegging av naturkvalitetar	18
4.4 Oppsyn.....	18
5 SAKSHANDSAMING	20
5.1 Forvaltningsstyresmakt	20
5.2 Lovverk, føringar og forvaltning	20
5.2.1 Verneforskrifta	20
5.2.2 Prinsippa i naturmangfaldlova.....	20
5.2.3 Forholdet til andre lovverk.....	22
5.2.4 Utgreiing om unntaka frå verneforskrifta	22
5.2.4 Søknadspliktige aktivitetar og tiltak	23
5.2.5 Generelt om dispensasjon frå verneforskrifta	24
5.2.6 Retningsliner for sakshandsaming.....	24

6 Forvaltningsplanen si gyldigheit	25
7 REFERANSAR.....	25
Nettstader	25
Vedlegg 1 - Verneforskrift for Hensøran naturreservat	26
Vedlegg 2 – Naturmangfaldlova	29
Vedlegg 3 - Kart over planlagte tiltak i Hensøran naturreservat.....	31
Vedlegg 4 - Informasjonstavle Hensøran naturreservat	32
Vedlegg 5 - Forenkla framstilling av naturtypefigurane kartlagt i Hensøran naturreservat 2012	33
Vedlegg 6 - Sakshandsaming for forvaltningsplan for Hensøran naturreservat	34

1 INNLEIING

Hensøran naturreservat vart oppretta ved kongeleg resolusjon av 8.november 2002 som ein del av verneplan for havstrand og elveos i Møre og Romsdal. Føremålet med fredinga er «å ta vare på eit større elvedelta med store botaniske og zoologiske verneverdiar». Det er Fylkesmannen i Møre og Romsdal som er forvaltningsstyresmakt for Hensøran naturreservat.

Lokaliteten ligg inst i Isfjorden (figur 1 og 2) ved utløpet til elvene Glutra og Isa. Området er eit stort og relativt intakt fjorddelta med elveløp, våtmark og strandeng. Reservatet er også viktig som raste- og hekkeplass for fuglar som til dømes ender, måsar og songsvane. I nyare tid har området vore prega av noko attgroing og redusert beiteaktivitet. Dette gjer at det er eit behov for ein plan over forvaltninga i Hensøran naturreservat.

Forvaltningsplanar for naturreservat lagast etter ein felles mal, men tilpassast kvart enkelt verneområde og forskrift. Verneforskrifta sett rammene for forvaltningsplanen. Planen kan difor ikkje utforme retningsliner som går ut over det som er heimla i verneforskrifta.

Forvaltningsplanen skal vere eit praktisk hjelpemiddel for å oppretthalde og fremje verneformålet i samsvar med verneforskrifta. Den skal sikre ei einsarta forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningsliner for bruk, informasjon, skjøtsel og sakshandsaming. Planen skal gi ei skildring og dokumentasjon av natur- og bruksinteresser i området, og med bakgrunn i denne informasjonen definere bevaringsmål. Både eldre og nye kartleggingsdata om verneverdiane ligg til grunn for dei definerte bevaringsmåla i denne forvaltningsplanen. Vidare skal planen skildre naudsynte skjøtselstiltak, samt synleggjere ansvarsforhold og forvaltningsstyresmakt. Planen er ikkje juridisk bindande, men gir retningsliner for forvaltninga av området.

Figur 1: Hensøran naturreservat omfattar eit elvedelta med tilhøyrande botaniske og zoologiske verneverdiar.

2 SKILDRING OG STATUS

2.1 Områdeskildring

Hensørnan naturreservat ligg inst i Isfjorden ved utløpet til elvene Isa og Glutra (figur 2). I 1984 blei fylkesveg 64 lagt i ei bue over dei indre delane av strandenga.

Figur 2: Hensørnan naturreservat ligg inst i Isfjorden i Rauma kommune. Elvene Isa og Glutra har sitt felles utløp i reservatet.

Naturreservatet omfattar elveutløpet, deltaet med tilhøyrande strandenger og brakkvassenger, samt dei grunne sjømråda rett utanfor deltaet (sjå figur 2). Totalarealet på naturreservatet er om lag 429 dekar, av dette er 270 dekar sjø.

Elvedeltaet er endestasjonen for massetransporten frå Isa og Glutra. Når vatnet i utløpet mistar farta, vil materialet som vatnet transporterer gradvis botnfelle. Størstedelen av dette materialet blir ført ut og avsett i skrålag utanfor deltakanten like under fjøremålet. Saman med landhevinga fører dette til at deltaflata byggjer seg sakte opp over havnivået. Deltaet består såleis av ei oversjøisk og ei undersjøisk flate som delvis vert tørrlagt ved fjøre sjø. Elva har flytta seg att og fram over deltaet gjennom åra, og ein kan sjå spor etter gamle elveutløp i naturreservatet.

Dei fleste større elvedelta i Møre og Romsdal og elles i landet er nedbygd. Vernet av Hensørnan har såleis sikra eit unikt naturdokument for framtida, trass i at dei naturlege prosessane er sterkt regulerte på grunn av fylkesvegen. Området vart vurdert i til å ha regional verneverdi i verneplan for våtmark, men kombinasjonen med sjøfuglkolonier og botaniske verneinteresser gjorde at ein fant det rett å ta med området i verneplanen for havstrand og elveos.

I følgje ein markslagstatistikk publisert 05.09.2007 av skog og landskap, er om lag 79 % av det totale arealet til reservatet vatn. 16 % er definert som anna jorddekt fastmark. 2% er dyrkamark, medan det også er om lag 2 % skog i reservatet (0,2% barskog og 1,5% lauvskog). Berre 1,1 % er innmarksbeite. Denne markslagstatistikken ligg tilgjengeleg på www.naturbase.no, om Hensøran naturreservat. I skog og landskap sine nettbaserte kart er areala vest for fylkesveg 64 klassifisert som innmarksbeite. Vi meiner det er feil å definere dette arealet som innmarksbeite.

Det er få tekniske inngrep i reservatet. Forutan fylkesvegen, er Glutra kraftutbygd slik at vassføringa er noko redusert. Det er ingen bygningar i verneområdet.

2.2 Eigedomshold

I verneforskrifta er følgjande eigedommar lista opp innafor reservatet: 41/2 og 4, 42/1, 43/1,4,6,8,12,14,15,16,44,46,97,98,109,120,125 og 126. Ved ein ny sjekk fann vi at desse eigedommane ikkje er innafor vernegrensene: 41/2 og 4, 43/1, 46, 109, 120 og 125. Følgjande eigedommar er innafor vernegrensa men står ikkje nemnt i forskrifta: 41/16, 42/7, 416, 674 og 677. Forskrifta vil bli retta opp. I tillegg har eigedom 43/7 registrert ein teig innafor reservatet, men dette skal vere ein feil som kommunen no er i gong med å få retta opp.

2.3 Brukshistorie

Grunneigarar har heldt området i hevd i mange år. Tidlegare har det vore både storfe og sau på beite. Det har vore teke ut sand og grus får elvedeltaet til privat bruk. Området blei i større grad nytta til friluftsliv før fylkesvegen blei bygd.

2.4 Naturfaglege verdiar

2.4.1 Vegetasjon

Lokaliteten er ein mosaikk av lågtliggande brakkvassenger med dreneringsløp og avsnørte parti, store øvre saltenger og med store vollområde både framme og i bakkant av området. Plantesamfunna er mangfaldige. Nokre eksemplar er saulaukpanne, vasshårpøl, store areal med skjørbuksurtforstrand, strandkjempepanner,

saltsiveng, rødsvingel-tiriltunge-fjørekolleng,

krypkveineng, rustsevakse,

havstarrsump, pølstarrpøl, blåtopp-prega bakre samfunn, strandarveforstrand, tangmeldevoll, kvekehestehavrevoll og høgurt flerårsvoll.

Figur 3: Det er flotte førekomstlar av naturtypen strandeng og strandsump i Hensøran. Foto: Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Området er klassifisert som middels artsrikt med artar som blant anna pølstarr, grusstarr og uvanleg store mengder med skjørbuksurt. I 2012 var det ikkje beiteaktivitet i reservatet. Dette kan fort føre til

attgroing av strandengene. Areala registrert som kulturmarkseng i reservatet kan utan skjøtsel gå over til fjæresoneskogsmark (strandskog, S2) eller fastmarkskogsmark (T23) (Gaarder og Hansen, 2012). Det skal vere ei auke av høymole i verneområdet.

Naturtypene i Hensøran vart kartlagt på nytt sommaren 2012 av Miljøfagleg Utredning AS, i samband med utarbeiding av forvaltningsplanen. Enkelte artsfunn vart også registrert. Dei viktigaste natursystem-hovudtypene her er strandeng og strandsump (S7) og kulturmarkseng (T4), men det finst også noko åker og kunstmarkseng (T3), samt innslag av konstruert fastmark (T2), open flomfastmark (T8), flomskogsmark (T7) samt stein- grus og sandstrand (S6). Av interessante artsfunn nemner dei småhavgras i ein av dei mest beskytta, indre delane av eit gammalt elvelaup. Miljøet og førekomsten peiker i retning av brakke pusleplantesamfunn, eit miljø som i første rekkje er kjent frå nedre delar av Surna i Surnadal i Møre og Romsdal. Fleire regionalt og dels nasjonalt sjeldne artar er knytt til dette samfunnet, og dette funnet av småhavgras på Hensøran kan tilseie at det også er potensial for fleire slike her (Gaarder & Hansen, 2012).

Figur 4: Småhavgras er registrert i dei mest beskytta, indre delane av eit gammalt elvelaup i Hensøran naturreservat. Foto: Asbjørn Børset.

Elles vart det registrert bittersøte i vegkanten nær brua over elva, rett på utsida av verneområdet. Denne arten har blitt sett på som sårbar i fylket vårt, og finst stort sett i ytre strøk.

2.4.2 Fugle- og dyreliv

Området er viktig for sjøfugl. Aktuelle hekkande fugl i området er stokkand, tjeld, vipe, rødstilk, strandsnipe, makrellterne, hettemåse og fiskemåse. Vipa opptre i mindre grad enn tidlegare år. Sanglerke har hekka her tidlegare. Reservatet er også viktig som beiteplass under trekket. Aktuelle artar er gråhegre, stokkand, brunnakke, ærfugl, svartand, sjørre, siland, tjeld, sandlo, myrsnipe, gluttsnipe, vipe, hettemåse, sildemåse, gråmåse, svartbak og fiskemåse.

Nokre sjeldsynte gjestar er artar som storlom, dvergdykkar, toppskarv, knoppsvane, kortnebbgås, lomvi, alke, kvitkinngås, ringgås, småspove, brushane, gravand, snadderand, stjertand, knekkand, skjeand, toppand, bergand, praktærfugl, lappfiskand, dvergfalk, sivhøne, dvergsnipe, temmincksnipe (høyrte og sett i hekketida av Miljøfagleg Utredning (Gaarder og Hansen, 2012)), kvartbekkasin, lappspove, skogsnipe, grønnstilk, svømmesnipe, tjuvjo, fjelljo, grønlandsmåse, polarmåse, krykkje, kaie, kornkråke og lappspurv. Dette viser noko av det rike artsmangfaldet som finst på denne lokaliteten.

Kanadagås er registrert regelmessig om vinteren. Dette er ein framand art i norsk natur og er ein trugsel mot det stadeigne biologiske mangfaldet. Det er ikkje ønskjeleg at denne arten skal opphalde seg i reservatet.

Isa og Glutra er aure- og lakseførande elver. Dei siste åra skal det ha vore ein nedgang i aurebestanden.

2.4.3 Truslar

I 2012 var det ikkje beiteaktivitet i området. Tidlegare år har det gått sauar på beite. Om denne aktiviteten tek slutt kan det bli auka attgroing. Når eit område gror att går man gjerne frå eit artsrikt samfunn til eit meir einsarta samfunn der nokre få artar blir dominerande. Attgroinga er såleis ein trugsel for det biologiske mangfaldet i reservatet. Gaarder og Hansen (2012) påpeiker at det har vore ein god del attgroing langs elva i perioden 1970-1990. Tidlegare skal denne delen av reservatet vore prega av opne kulturmarker og naturlege engsamfunn.

I 2009 vart to førekomstar av rynkerose fjerna av Statens naturoppsyn. Dette må følgjast opp for at arten ikkje skal få etablere seg på nytt. Rynkerose er ein framand art som ikkje høyrer til i norsk natur og er ein trugsel mot det biologiske mangfaldet. I tillegg til rynkerose er også den framande arten lupin registrert i reservatet i nærleiken av fylkesvegen (sjå vedlegg 3). Det veks i tillegg lupinar langs elveørane ovafor brua. Parkslirekne veks i lokalitetar nær naturreservatet, men er ikkje registrert innafør vernegrensa. Andre framande artar kan også etablere seg i Hensøran naturreservat.

Det er lite ferdslar i reservatet, men lause hundar er ein trugsel mot fuglar i hekketida. Området bør ryddast regelmessig for søppel.

2.5 Bevaringsmål

Formålet med fredinga er å ta vare på eit større elvedelta med store botaniske og zoologiske verneverdiar, jf. § 2 i verneforskrifta for Hensøran naturreservat. Verneformålet viser til kva for **naturkvalitetar** ein ønskjer å bevare i verneområdet. Med naturkvalitet meiner vi naturtypar, artar, geologi og landskap som skal takast vare på i eit verneområde. For kvar naturkvalitet definerer vi eit **bevaringsmål**. Bevaringsmål er den tilstanden ein ønskjer at ein naturkvalitet skal ha. Bevaringsmåla skal helst vere målbare, og kan eksempelvis presiserast gjennom mål for areal eller førekomst av bestemte artar. Vi har laga bevaringsmål for fleire av naturkvalitetane som blei skildra i kapittel 2.4. For å definere naturkvalitetar og bevaringsmål er det naudsynt med kunnskap om naturtilstanden og utviklingstendensar i området. I denne planen er både eldre og nyare data nytta til å definere bevaringsmåla.

Generelt er det lite erfaring med bruk av bevaringsmål for naturkvalitetar i verneområde i Noreg. Det må difor vere rom for å revidere bevaringsmåla når vi har meir kunnskap og erfaring om effekten av vern og skjøtsel i området. Forvaltningsplanen skal i tillegg reviderast kvart tiande år. Vi viser elles til kapittel 5.2.2 for ei utgreiing om korleis prinsippa i naturmangfaldloven §§ 8-12 er teke omsyn til i fastsettinga av bevaringsmåla i dette kapittelet.

2.5.1 Strandeng og strandsump

Det er flotte førekomstar av naturtypane strandeng og stransump (S7) og kulturmarkseng (T4) i Hensøran naturreservat. Strandenger er generelt næringsrike og har eit eigenarta plantesamfunn på grunn av at dei blir oversvømt med saltvatn. Når saltvatnet strømmar inn over strandenga fører det med seg mineralpartikler, algar og anna organisk materiale som blir avleira når flaten igjen tørrleggast. Det organiske materialet rotnar med tida og gir dermed ein jamn tilførsel av næringsemne. Den største trugselen for strandenga er attgroing og endra artsamansetting. Oppdyrking, gjødsling og fysiske inngrep er andre trugslar. Det er ønskjeleg fortsatt å ha beite i reservatet. Det har vore sauar på beite i mange år. I 2012 var det ikkje beiteaktivitet her.

2.5.2 Hekke- og beiteområde for fuglar

Naturmangfaldloven har fokus på at vi skal sjå artane og leveområda deira i samanheng. Det er vanskeleg å sette bevaringsmål for hekkebestandar av enkelartar i Hensøran naturreservat. Vi har ikkje data som er nøyaktige nok til å sette opp bevaringsmål som går på tal hekkande individ av artane. Bevaringsmåla for strandenga er nært knytt opp mot bevaringsmåla for fugl. Om tilstanden for bevaringsmåla i strandenga er dårleg vil det vere stor sannsynlighet for at tilstanden også er dårleg for fuglar som hekkar eller søker etter mat her.

Det er viktig at hundar haldast i band i hekketida, og at det blir satt opp god informasjon om kva folk må ta omsyn til når dei oppheld seg i reservatet.

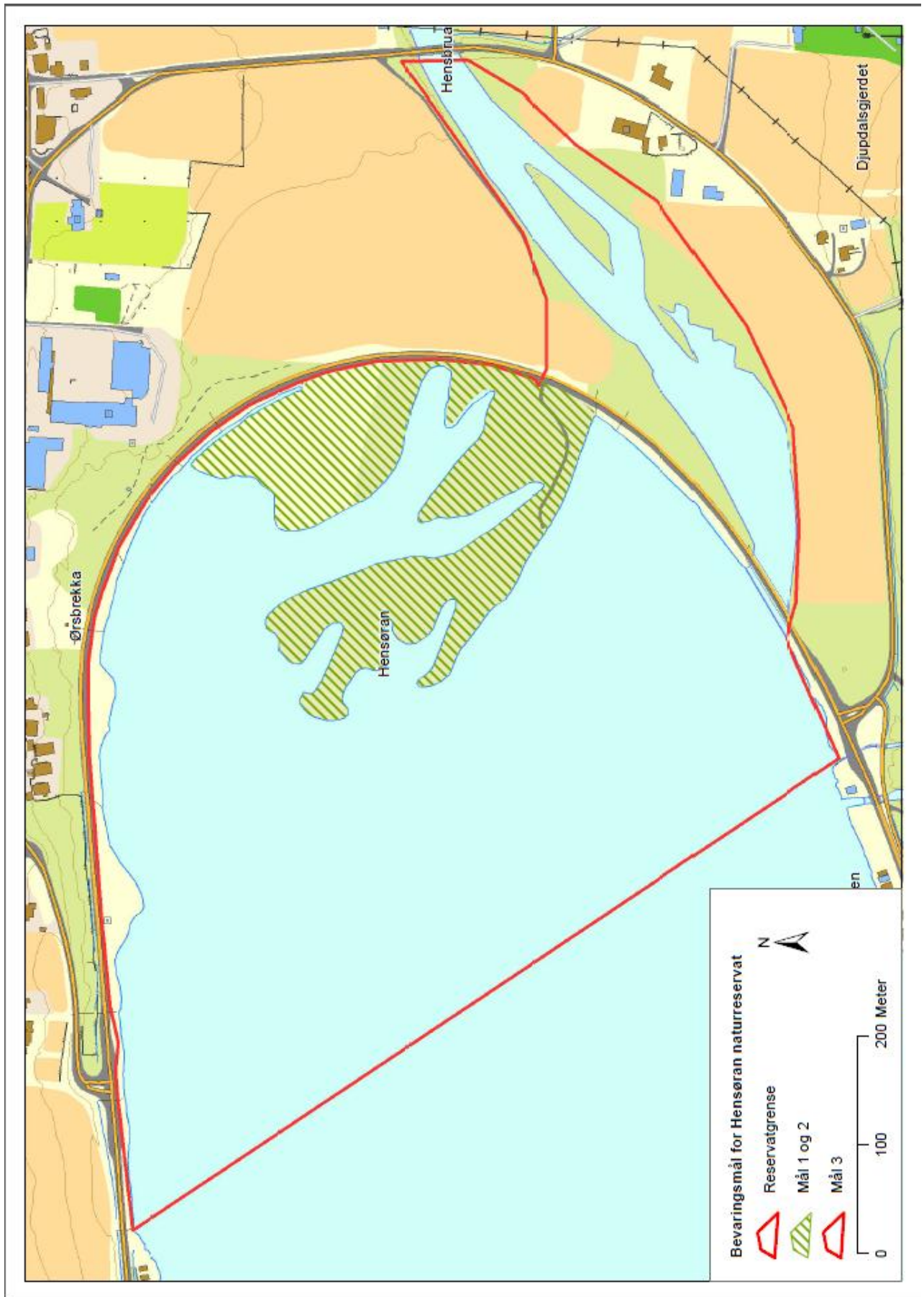
Figur 5: Vipa har hekka i området i lang tid, men opptrer i mindre grad no enn tidlegare år. Foto: Asbjørn Børset.

2.5.3 Geomorfologiske verdier

Elvedeltaet har få inngrep. Vassføringa i Glutra er noko redusert som følge av kraftutbygging. Massetransporten er truleg noko endra som følge av dette. Fylkesvegen som vart bygd i 1984 er eit større inngrep som går over dei indre strandengene. Tross dette inngrepet er det framleis store verneverdiar. Det er eit mål å la prosessen gå sin naturlege gang, og ikkje leggje til rette for tiltak som kan ha negativ innverknad på geologien. Det vere seg graving av grøfter og vegar, eller oppføringar av bygningar.

Tabell 1: Bevaringsmål for Hensøran naturreservat.

Mål	Naturkvalitet	Bevaringsmål	Tilstandsvariabel	Overvaking	Tiltak
1	Strandeng og strandsump (S7) og kulturmarkseng (T4)	Oppretthalde eit areal på minimum 50 daa strandeng og strandsump (S7) og kulturmarkseng (T4) (sjå figur 3)	-Førekost av søppel -Førekost av framande artar - Grad av attgroing	SNO/FM	-Sjøppelrydding kvart år -Fjerne etableringar av framande artar -Legge til rette for beite
2	Hekke- og beiteområde for fuglar	Oppretthalde eit areal på minimum 50 daa strandeng og strandsump (S7) og kulturmarkseng (T4) (sjå figur 3)	-Førekost av søppel -Grad av attgroing	SNO/FM	-Sjøppelrydding kvart år -Legge til rette for beite
3	Geomorfologiske verdier	Oppretthalde dagens areal av elvedeltaet som urørt og fri for inngrep	-Naturleg prosess og grad av inngrep	SNO/FM	Ved sakshandsaming: -Vere restriktiv på oppføring av nye bygningar, etablering av nye grøfteutløp og uttak av masser (men sjå 3.2)

Figur 6: Kart over bevaringsmåla for Hensøran naturreservat. Dei ulike måla er spesifisert i tabell 1.

3 BRUKARINTERESSER

3.1 Verneforskrifta og brukarinteresser

Verneforskrifta er grunnlaget for kva aktivitetar som er tillate i Hensøran naturreservat. I dette kapitlet vil forskrifta bli knytt opp mot dei ulike brukarinteressene.

Forskrifta for Hensøran naturreservat er bygd opp som følgjer:

§ 2: Nemnar formålet med vernet

§ 3: Listar opp kva for aktivitetar som ikkje er lov innafor vernegrensa.

§ 4: Nemnar aktiviteter som er unntak frå forboda i § 3, dvs. tillate utan søknad.

§ 5: Listar opp kva for aktivitetar og tiltak det kan givast løyve til etter søknad til Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Aktivitetar som er nemnt i § 3, men ikkje som unntak i § 4 eller som ein søknadspliktig aktivitet i § 5 er i utgangspunktet forbode.

Fylkesmannen kan likevel, etter søknad gi dispensasjon frå verneforskriftene i enkelte tilfelle etter § 48 i naturmangfaldloven. § 48 i naturmangfaldloven har erstatta dispensasjonsparagrafen § 7 i verneforskrifta (sjå kap. 5.2.5 og vedlegg 2) Tolkning av verneforskrifta er nærare omtala i kapittel 5.2. Verneforskrifta ligg som vedlegg 1.

Delkapitla under tar før seg ulike brukarinteresser. Desse brukarinteressene er knytt opp mot gjeldande regelverk. Til slutt har vi definert dei viktigaste **forvaltningsmåla** som går under kvart delkapittel. Dette er eit samleomgrep for alle målsettingar knytt til naturverdiar/kvalitetar i eit verneområde. Slike mål kan også bli knytt opp mot rekreasjon, jakt, landbruk og andre brukarinteresser.

3.2 Jordbruk og skogbruk

Berre om lag 2 % av det totale arealet til Hensøran naturreservat er dyrkamark. Det er 0,2 % barskog og 1,5 % lauvskog.

Verneforskrifta er ikkje til hinder for jordbruksdrift på eksisterande dyrka mark, som var i bruk på fredingstidspunktet. Naudsynt motorferdsel knytt til dette er også lov. Gjødsling er lov på dyrka mark. Gjødsling er derimot ikkje tillatt utanfor dyrka mark i følgje forskrifta. Det er ikkje ønskjeleg å opne opp for dette heller, da det kan ha negativ verknad på mange konkurransesvake artar. Vi presiserer at areala vest for fylkesvegen ikkje reknast som innmarksbeite.

Det har vore ein del sauar på beite dei siste åra, men i 2012 var det ikkje beiteaktivitet i det heile. Ein av grunneigarane har gitt opp beite her dei tre siste åra. Dette grunna at sauane går seg fast på vollane lengst ut i fjorden, og blir fanga når floa kjem. Vi ønskjer å legge til rette for beiteaktiviteten og kan bidra med finansiering til tiltak som kan lette arbeidet. Det vil ikkje bli aktuelt å fjerne vollane, da den naturlege forminga av elvedeltaet er eit av dei viktige bevaringsmåla for reservatet. Tiltak som til dømes inngjerding eller bru over til vollane kan vere aktuelt å prøve ut.

Det er interesse for beite med kjøttfe frå ein av grunneigarane. Vi har ikkje mykje kunnskap om effekt av kjøttfe på strandenger. Vi må difor starte eit slikt tiltak forsiktig, enten at man prøver med eit lite tal på dyr, eller prøver beite med ein flokk for ein kort periode og etterpå ser på effekten det har hatt

på området. Vi ønsker heller beitedyr med mindre vekt, slik som sau, men vil ikke avskrive å prøve beite av kjøttfe.

Tradisjonelt beite er direkte tillate i følge verneforskrifta. Inngjerding i samband med slikt beite er også lov. Motorferdsel knytt til beiteaktivitet og inngjerding er derimot søknadspliktig. Beitetrykk må alltid vurderast mot potensiell trakkskade på vegetasjon og jordsmonn. Da verneområdet er prega av attgroing er det ønskeleg med auka beiteaktivitet i reservatet. Dette for å halde dei høge urtene nede, og for å behalde mangfaldet i ulike typar av strandeng. Attgroinga kan i tillegg vere eit problem for mange fugleartar som krev ope areal for å hekke, eller vadefuglar som leiter etter mat. Tilleggsfôring inneber ein gradvis oppgjødsling og trakkskader, og må difor ikke førekome på andre område enn fulldyrka mark. Aller helst i god avstand frå strandengene.

Det er lov å drifte og vedlikehalde grøfter og anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet. Med vedlikehald forstår vi det som å oppretthalde den standarden som var på vernetidspunktet. Om det er naudsynt med motorferdsel knytt til dette arbeidet må det søkast om løyve hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Det kan også søkast fylkesmannen om etablering av nye grøfteutløp for drenering av tilgrensande areal, samt drenering til kloakkanlegg.

Når det gjeld uttak av ved, kan det søkjast om løyve hos fylkesmannen. I følge forskrifta kan det gis løyve til eit avgrensa uttak. Det skal også søkast om fjerning av tre og buskar når desse er til hinder for jordbruksdrifta. Det kan påreknast godkjenning for tynningshogst innafor reservatet.

Likedan kan det søkast om avgrensa uttak av sand, stein og grus til eige bruk. Søknaden skal innehalde ønska kvantum, kart over kvar ein har tenkt uttaket, kjøretrasé og kva reiskap som er tenkt brukt. Mengde masse og påverknad på verneverdiane vil vektleggast i vurderinga. Det er også viktig at massane blir tatt ut under flomålet. Vi vil vere restriktive til å gi løyve om uttak av store mengder.

I skjønnsforutsetningene for området blei det opna for følgjande:

- Uttak av 50 m³ sand årleg til eige bruk på gnr 43 bnr 15, etter godkjent søknad frå fylkesmannen. Det skal køyrast i periodar med tørre grunnforhold eller på frosen mark. Det har vore mykje diskusjonar om køyrespora har redusert verneverdiane etter tidlegare uttak. Etter synfaring våren 2012 har vi i ettertid kome fram til at den negative effekten på vegetasjonen er liten i forhold til det totale arealet med strandeng, og at denne aktiviteten bør kunne fortsette. Det er viktig at det blir køyrt i same spor kvar gong. Det kan vere aktuelt å fylle att spora med grus for å forsterke underlaget der det skal køyrast, eller andre tiltak for å redusere skadane. Dette vil bli vurdert i neste behandling av søknad om køyring. Det kan gis løyve for fleire år av gongen. Køyring over andre sin eigedom må avklarast med grunneigar.
- Uttak av 20 m³ sand og grus til eige bruk på gnr 43 bnr 12, etter godkjent søknad frå fylkesmannen.
- Føresett løyve etter anna lovverk, skal det kunne gjennomførast sikringstiltak for å hindre at det oppstår skader på vegfylling, eksisterande elveforbygging eller vesentlege skader på eigedom 43/15. Sikringsarbeidet skal gjerast i samarbeid med forvaltningsstyresmakta.
- Vernegrensa er delvis trekt over området som er avsett til industri i kommuneplanen på eigedom 43/12. Fylket vil om nødvendig foreta ei ny oppmåling, evt. starte ein prosess for å få Direktoratet for naturforvaltning til å gjere ei mindre grenseendring på strekinga pkt. 10-

17 på vernekartet av oktober 2002, slik at det regulerte industriarealet vert liggande utanfor naturreservatet.

For nærare detaljer rundt skjønnsforutsetningene, sjå dokumentet frå Romsdal tingrett av 18.05.2005.

Forvaltningsmål for jordbruk og skogbruk

- Det skal leggjast til rette for høgare beiteaktivitet i Hensøran
- Vi vil vere restriktiv i å gi løyve til uttak av store mengder sand og grus, da vi ønskjer ein mest muleg naturleg prosess i elvedeltaet.

3.3 Jakt, fiske og friluftsliv

I følge verneforskrifta er dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, freda mot skade og øydelegging. Det er gjort unntak frå dette for jakt og fiske:

Det er ikkje lovleg å jakte på andre artar enn dei som det opnast for i § 4 pkt. 4. Artane det er lov å jakte på er hjortedyr, kanadagås og mink. Kanadagås og mink er framande artar i norsk natur, og vi ønskjer difor ikkje at desse artane skal finnast i reservatet. For jakt på artane nemnt over gjeld dei ordinære reglane for jakt som er regulert etter viltloven og naturmangfaldloven.

Det er ikkje kjent at det blir jakta innafor reservatet. Isa og Glutra er lakse- og aureførande elver. Fiske er lovleg etter gjeldande regelverk. Dette inkluderer også fiske etter hummar, krabbe og skjel.

Om nokon ønskjer å hauste tang og tare må dette søkjast om.

Hensøran naturreservatet blir elles ikkje nytta til friluftsliv, turisme eller rekreasjon i stor grad.

Forvaltningsmål for jakt, fiske og friluftsliv

- Det er lov å jakte hjortedyr, kanadagås og mink i reservatet.

3.4 Undervisning og forskning

Verneområdet har vore noko nytta til undervisningsformål av Isfjorden skule. Det blei satt opp eit fugletårn ved skulen i 2011. Skulen ligg på nordaustsida av fylkesvegen. Tårnet er eit utkikkspunkt over reservatet, med informasjonsplakatar om kva for fugleartar man kan forvente å få sjå i området.

I følge verneforskrifta er det forbode med bruk av naturreservatet til teltleirar, idrettsarrangement, jaktprøver eller andre større arrangement. Det kan derimot søkjast om løyve til avgrensa slikt bruk. Skuleklassar/barnehagar på sporadisk besøk treng ikkje løyve.

Det er behov for ytterligare informasjon om verneområdet. Vi utarbeider no ein informasjonsplakat om verneverdiar og verneforskrift som skal vere godt synleg ved reservatet. Ein langsiktig avtale om søppelrydding i reservatet bør inngåast med skulen.

Forvaltningsmål for undervisning og forskning

- Det kan leggest til rette for undervisning, formidling og forskning i området som ikkje har negativ effekt på verneverdiane. Der allemannsretten og verneforskrifta er i konflikt skal det leggest større vekt på verneverdiane.
- Meir informasjon om verneområdet skal gjerast tilgjengeleg
- Det skal jobbast for å redusere problem med forsøpling i reservatet

3.5 Bygningar og tekniske inngrep

Det er ingen bygningar i Hensøran naturreservat. I følge forskrifta er det forbod mot oppføring av bygningar, anlegg og faste innretningar, jf. § 3 punkt 3. Det finst nokre gamle nausttomtar i verneområdet, men det er ikkje opna for å gi løyve til slik bygging innafor reservatet.

Fylkesveg 64 går på ei kort strekning innafor verneområdet, i tillegg til langs delar av vernegrensa (sjå figur 1). Motorferdsel på offentlege vegar som går gjennom reservatet er unntak frå verneforbodet. Vedlikehald av denne vegen er tillate. Om det er naudsynt å nytte motorisert ferdsel utafor vegen i samband med vedlikehald skal det søkjast om løyve hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

I SEFRAK registreret står det oppført eit naust med SEFRAK nr 1539 00 15 070 på eigedom 42/1. I dag står det verken naust eller tuft att på lokaliteten der det opphavleg skal ha stått.

4 FORVALTNINGSOPPGÅVER OG TILTAK

4.1 Skjøtsel

Med skjøtsel meiner vi aktive tiltak på økologisk grunnlag som forvaltningsstyresmakta eller dei som er tildelt slik styresmakt sett i gong for å ta vare på naturkvalitetane i området i samsvar med verneformålet. Lovheimel til skjøtselstiltak finst i naturmangfaldloven § 47. Om forvaltningsstyresmakta finn det naudsynt kan dei også nytte motoriserte køyretøy i samband med godkjente skjøtselstiltak.

Forvaltningsstyresmakta kan ikkje påleggje grunneigarane å utføre skjøttseloppgåver, men eit tett samarbeid mellom forvaltningsstyresmakta og grunneigarane er viktig for å oppnå gode og einsarta resultat i verneområda. All skjøtsel skal skje i regi av forvaltningsmyndigheita og Statens naturoppsyn. Gjennomføring av tiltak med omfattande aktivitetar skal skje utanom perioden da fuglane hekkar.

Skjøtsel i områda er heimla i verneforskrifta § 8, og tiltak lista i denne forvaltningsplanen konkretiserer dei aktuelle tiltaka som er naudsyne for å oppnå bevaringsmåla (sjå tabell 2).

4.2 Overvaking og kartlegging av naturkvalitetar

Det har ikkje vore systematiske og regelmessige kartleggingar av naturkvalitetane i Hensøran naturreservat. Grunnlaget baserer seg på ei kartlegging som blei gjort i 1986, samt ei ny kartlegging i 2012. Bevaringsmåla er difor svært grove og går ikkje inn på detaljar som plantesamfunn og artar. Likevel er dette grunnlaget godt nok til ei vurdering om kva som bør prioriterast og gjerast av tiltak i tida framover.

Når det gjeld data om fuglar har vi henta informasjon som ligg inne på artskart og i naturbase, dette er både eldre og nyare data.

Området bør kartleggast på nytt før revidering av forvaltningsplanen. I tillegg skal naturkvalitetane overvakast kontinuerleg av fylkesmannen og SNO i tråd med bevaringsmåla i tabell 1 og tiltakslista i tabell 2.

4.4 Oppsyn

Med eit vernevedtak oppstår det behov for å føre kontroll med at verneforskriftene og eventuelle dispensasjonsvedtak blir etterlevd. Statens naturoppsyn (SNO) har ansvar for oppsyn i verneområda i Noreg. Hovudoppgåva til SNO er å sørge for at vernereglane for området blir følgt. SNO blir alltid orientert om det blir gitt dispensasjonar frå verneforskrifta til ulike tiltak inne i reservatet.

SNO har oppsynsmynde i medhald av lov av 21.juni 1996 om statleg naturoppsyn, og avgrensa politimynde etter miljølovene (friluftsløven, naturmangfaldloven, motorferdsleloven, kulturminneloven, viltloven, lakse- og innlandsfiskeloven og delar av forureiningsloven). I tillegg til kontrolloppgåvene etter desse lovene, skal oppsynet drive rettleiing og informasjon, skjøtsel, tilrettelegging, registrering og dokumentasjon. Mange av desse tiltaka blir gjort i samråd med fylkesmannen.

Tabell 2: Tiltaksliste for Hensøran naturreservat

Tiltak	Prioritet	Ansvarleg	Fristar	Merknad
Sjøpplrydding	Høg	FM	2013, årleg	Inngå avtale med Isfjorden skule. Fylkesmannen dekker utgifter gjennom bestillingsdialogen
Fjerne etableringar av framande artar	Høg	FM	Har starta, kontinuerleg arbeid	Utførast av SNO. Oppfølging rykkerose. Lupin må fjernast. Følgje med slirekneførekomst like utafor verneområdet.
Ryddde/beitetiltak på strandengene	Høg	FM	2013, kontinuerleg ved behov	Samarbeid med grunneigarar. Fylkesmannen kan bidra med støtte til finansiering av tiltak som kan lette drifta av biteaktiviteten.
Informasjon-generelt informasjonsskilt -Bandtvang	Høg	FM	2013, starta i 2012	Punkt for plassering av skilt merka av i kart i vedlegg 3.
Grenseendring punkt 10-17 i vernekartet	Middels	FM	2015	Prioriterast høgt ved behov.

5 SAKSHANDSAMING

5.1 Forvaltningsstyresmakt

Ansvaret for forvaltninga av Hensøran naturreservat involverer følgjande myndigheiter:

- 1) **Miljøverndepartementet (MD)** er øvste myndigheit for miljøforvaltninga i Noreg. Departementet har ansvaret for at den miljøpolitikken Stortinget har vedteke blir gjennomført. MD er overordna myndigheit for forvaltninga av område verna etter naturmangfaldloven.
- 2) **Direktoratet for naturforvaltning (DN)** er øvste fagmyndigheit for naturvernområde i Noreg og har hovudansvar for forvaltning av område verna etter naturmangfaldloven. DN avgjer kven som skal vere forvaltningsmyndigheit for det enkelte verneområde. DN er klageinstans for vedtak som forvaltningsmyndigheiten i det enkelte verneområdet har gjort. DN skal også veilede forvaltningsmyndigheiten i praktiseringa av verneforskriftene.
- 3) **Fylkesmannen i Møre og Romsdal (FM)** er forvaltningsmyndighet for Hensøran naturreservat.
- 4) **Rauma kommune** er myndigheit på fleire av dei andre lovverk som kan få tyding innan fredingsområdet, eksempelvis plan- og bygningsloven og motorferdselloven.

5.2 Lovverk, føringar og forvaltning

Naturreservat er den strengaste form for vern eit område verna etter den gamle naturvernloven kan ha. Den nye naturmangfaldloven trådde i kraft 1.juli 2009 og erstattar den gamle loven. Etter denne datoen skal Hensøran naturreservat forvaltast etter den nye loven, men forskrifta som blei vedtatt ved vern i 2002 gjeld fortsatt.

Verneforma

Hovudformålet med vern som naturreservat er bevaring av særleg urørt natur eller spesielle naturtypar. Naturreservat er den strengaste form for områdevern etter naturmangfaldloven når det gjeld inngrep og aktivitet.

5.2.1 Verneforskrifta

Verneforskrifta har som formål å oppretthalde den tilstanden som området var i ved fredingstidspunktet, samt å fremme verneformålet. Det er Fylkesmannen sitt ansvar at verneforskrifta blir forvalta i forhold til verneformålet. Om noko trugar verneverdiane, er det fylkesmannen sitt ansvar at naudsynte tiltak blir satt i gong. Forvaltninga av verneområdet skal skje med eit langsiktig perspektiv. Dette stiller krav til langsiktig tenking hos både dei daglege brukarane og fylkesmannen. Forvaltningsplanen for Hensøran naturreservat er planlagt å bli revidert kvart 10. år for å fange opp eventuelle endringar i verneområdet.

Verneforskrifta for Hensøran naturreservat ligg som vedlegg 1.

5.2.2 Prinsippa i naturmangfaldlova

I medhald i naturmangfaldlova § 7 skal prinsippa i naturmangfaldlova §§ 8-12 leggast til grunn som retningslinjer ved utøving av offentleg mynde, og det skal gå fram av avgjerda korleis desse prinsippa er teke omsyn til og vektlagt i vurderinga av saka. Forvaltningsmåla i §§ 4 og 5 skal også trekkast inn i skjønnsutøvinga. Vi viser til vedlegg 2 med naturmangfaldlova.

Prinsippa skal også brukast ved forvaltning av eksisterande verneområde, inkludert i forvaltningsplanar. Vi vil nedafor gjennomgå prinsippa som grunnlag for arbeidet med forvaltningsplana, blant anna ved fastsetting av bevaringsmål og skjøtselstiltak.

Til § 8 om føre-var-prinsippet

Offentlege vedtak som angår naturmangfaldet skal så langt det er rimeleg, bygge på vitskapleg kunnskap om artar sin bestandssituasjon, naturtypar sin utbreiing og økologiske tilstand, samt effekten av påverknader. Vidare skal kunnskap som er basert på generasjonar sine erfaringar gjennom bruk av og samspel med naturen vektleggast. I denne forvaltningsplanen for Hensørnan naturreservat er det lag til grunn eit kunnskapsgrunnlag frå eldre og nyare naturfaglege undersøkingar i området. Kunnskap om historisk bruk er også lagt til grunn i planen, blant anna i samband med vurdering av skjøtselstiltak. Ut frå kunnskapen vi har i dag, vil aktivitetane som vil skje i tråd med verneforskrifta, neppe ha negativ innverknad på artane og naturtypane som vi vil ta vare på gjennom vernet. Verneforskrifta er til hinder for aktivitetar som kan ha negativ effekt på verneverdiane. Forvaltningsplanen er utarbeida innafor ramma av dei restriksjonar som er satt i verneforskrifta. Vi vurderer det slik at forvaltningsplanen og oppfølging av denne med stor grad av sannsyn vil føre til ein positiv utvikling for artane og naturtypane i området, jf. naturmangfaldloven §§ 4 og 5.

Til § 9 om føre-var-prinsippet

Bevaringsmål og tiltak for å oppfylle desse er utarbeida på grunnlag av kunnskapen om verneverdiane og trugslane mot dei. Konsekvensane av forvaltnings- og skjøtselstiltaka i forhold til naturmangfaldet er godt kjent. Kunnskapsgrunnlaget vurderast som tilstrekkeleg i denne saka, slik at det liten fare for at tiltaka vil ha ukjente konsekvensar for verneverdiane.

Til § 10 om økosystemtilnærming og samla belastning

Dei tiltaka som foreslåast i planen vil generelt ha positiv effekt for samla belastning på økosystema og verneverdiane i området. Forvaltningsplanen gir nærare retningslinjer for aktivitetar som er tillate i naturreservatet innafor ramma av verneforskrifta og naturmangfaldloven. Vurdering av den enkelte aktivitet i forhold til samla belastning i verneområdet, vil vere relevant ved vurdering av søknader om dispensasjonar frå verneforskrifta. I samband med forvaltningsplanen er det utarbeida nærare bevaringsmål for ulike naturkvalitetar som grunnlag for overvaking av naturtilstanden i området. Dette vil gi eit styrka grunnlag for å kunne vurdere samla belastning av ulike aktivitetar i området.

Til § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bærast av tiltakshaver

Forvaltnings- og skjøtselstiltaka skal gjerast for å hindre forringing av verneverdiane primært på grunn av attgroing eller uheldig ferdsel. Naudsynte kostnader til dette må bærast av staten.

Til § 12 om miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar

Tilrådde lokaliseringar og teknikkar for gjennomføring av dei konkrete tiltaka vil etter vår vurdering gi det beste samfunnsmessige resultatet.

5.2.3 Forholdet til andre lovverk

Forskrifter gitt med heimel i naturmangfaldloven går før andre lovar eller forskrifter. Det er også viktig å merke seg at anna regelverk gjeld i tillegg til verneforskriftene i område verna etter naturmangfaldloven. Ved søknader om løyve til motorisert ferdsel vil det i dei fleste tilfelle vere naudsynt med både dispensasjon frå motorferdselsloven og frå verneforskrifta, eventuelt § 48 i naturmangfaldloven. Med få unntak vil verneforskrifta ha strengare føringar angående bruk og tiltak enn anna lovverk. Det er difor naturleg at ein søknad om dispensasjon først blir behandla av fylkesmannen. Forskrifter gitt med heimel i naturmangfaldloven endrar ikkje rådgjeitsutøvinga utanfor verneområdet. Utanforliggjande verksemd som kan medføre skade inn i eit verneområde

5.2.4 Utgreiing om unntaka frå verneforskrifta

I § 4 i forskrifta er det lista opp ulike aktivitetar og tiltak som er unntak frå vernereglane. Det vil seie at dette vil vere tillate utan å søke forvaltningsstyresmakta om løyve. For å sikre ein konsekvent og føreseieleg forvaltning for ulike brukarinteresser vil vi omtale desse nærare. Vi konkretiserer innhaldet i dei tilfelle det kan oppstå tvil om korleis man skal tolke unntaka.

Reglane i § 3 er ikkje til hinder for:

- **§ 4.1** Dette punktet omtalar aktivitet av nasjonal karakter og desse er alltid tillate i verna område. Ingen privatpersonar kan handle etter dette punktet utan kontakt med forvaltningsstyresmakta. Unntaket gjeld heller ikkje øving for dei aktuelle formåla.
- **§ 4.2** stadfester at drift og vedlikehald av grøfter og anlegg som var i bruk på fredingstidspunktet er lov. Det er likevel ønskjeleg at det blir gjort i samarbeid med fylkesmannen slik at vi kan sikre at det blir tatt omsyn til verneverdiane. Om det skal nyttast motorkøyretøy i samband med slikt arbeid skal det søkjast fylkesmannen om løyve.
- **§ 4.3** er ein referanse til friluftslivloven, som stadfester allemannsretten.
- **§ 4.4** opnar for jakt på hjortedyr, kanadagås og villmink. Alle andre artar som ikkje er nemnt som unntak er det forbode å jakte på. Kanadagås og mink er framande artar og kan vere ein trugsel mot det stadeigne naturmangfaldet. Når det gjeld jakt på desse artane er det ordinære jaktreglar som gjeld. Om det nyttast fellar til minkfangst må dei sikrast mot andre dyr og menneske.
- **§ 4.5** nemner fiske i reservatet. Dette er tillate etter dei lover og forskrifter som gjeld. Medrekna er fiske etter krabbe og hummar. Det er lov med uttak av fjøremark og agnskjel. Sanking av tang og tare skal det søkjast om løyve til (sjå § 5.7).
- **§ 4.6** opnar for tradisjonelt beite. Direktoratet for naturforvaltning kan regulere beitetrykket slik at det er i tråd med verneformålet. Både auka og redusert beitetrykk kan vere aktuelt. Om det er naudsynt med motorisert ferdsel i samband med beiteaktiviteten skal det søkjast fylkesmannen om løyve.
- **§ 4.7** opnar for at jordbruksaktivitet på dyrka mark som var i bruk ved fredingstidspunktet, kan halde fram. Dette gjeld areal aust for fylkesvegen på gnr/bnr 43/15, 43/44 og 43/12, definert som åker og kunstmarkseng i vedlegg 5. Motorferdsel i samband med jordbruksaktivitet på dyrka mark er også lov.

- **§ 4.8** gir rom for å sette opp gjerde som er naudsynt for tradisjonell drift, til dømes for beitedyr som går i reservatet eller for å verne særskilt utsett avling. Det må her søkjast løyve dersom det skal nyttast motoriserte kjøretøy.
- **§ 4.9** nemnar at båt kan leggest på etablert båtplass.
- **§ 4.10** opnar for motorferdsel på offentlege vegar som går gjennom reservatet, medrekna løpande vedlikehald av slik veg. Motorisert ferdsel utanom vegane går ikkje under «vedlikehald». Er dette naudsynt må det søkjast om løyve hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

5.2.4 Søknadspliktige aktivitetar og tiltak

I verneforskrifta § 5 er det nemnt aktivitetar og formål som forvaltningsmyndigheita kan tillate etter søknad. I vurderinga av slike søknader vil det bli lagt vekt på tiltaket sin verknad på verneformålet. Alle dispensasjonar skal vere tidsavgrensa.

- **§ 5.1** Fylkesmannen kan blant anna gi løyve til motorisert ferdsel i samband med ulike aktivitetar som er direkte lov. Dette gjeld drift og vedlikehald av grøfter som var i bruk på fredingstidspunktet (§ 4.2), beiteaktivitet (§ 4.6) og inngjerding (§ 4.8). Det kan også givast løyve til motorisert ferdsel i samband med sanking av drivved og opprydding.
- **§ 5.2** opnar for merking og vedlikehald av eksisterande stiar, løyper og ferdselsvegar i reservatet. Det er ikkje stiar eller ferdselsvegar (forutan fylkesvegen) i reservatet, så dette punktet er ikkje aktuelt for Hensørn naturreservat.
- **§ 5.3** nemnar etablering av grøfteutløp for drenering av tilgrensande areal. Dette kan bli aktuelt, men alternative løysingar må vurderast. Det skal ikkje leggest nye grøfteutløp som er i strid med verneformålet.
- **§ 5.4** opnar for avgrensa uttak av ved. Vedhogst skal skje som tynningshogst.
- **§ 5.5** opnar for opplag av båt på ny plass. Det er ikkje ønskeleg med opplag av båtar i naturreservatet, og forvaltningsmyndigheita vil at eventuelle søkjarar leiter etter alternative plassar for slikt formål.
- **§ 5.6** opnar for uttak av sand, stein og grus til eige bruk. Uttak må berre vere av mindre omfang til privat bruk. Alle store og kommersielle uttak er forbode. Ved søknad om uttak må mengda som ein ønskjer å ta ut i tillegg til tidspunktet for uttaket gå fram. Det må leggest ved eit kart som viser området for ønska uttak. Ofte vil eit slikt tiltak medføre motorisert ferdsel. Dette må spesifiserast i søknaden. Vegetasjonen skal ikkje kome til skade. Om det blir gitt løyve skal den vere tidsavgrensa og angi eit kvantum, til dømes 5 m³ per år. Vi viser elles til kapittel 3.2 for dei eigedommane med skjønnsforutsetningar for uttak av sand og grus.
- **§ 5.7** gir rom for sanking av tang og tare etter løyve. Det er ikkje rom for uttak til kommersielt bruk.
- **§ 5.8** opnar for å rydde unna busk- og trevegetasjon som hindrar jordbruket. Det gjeld også rydding av slik vegetasjon på beitemark.
- **§ 5.9** opnar for drenering til kloakkanlegg.

- **§ 5.10** opnar for avgrensa bruk av naturreservatet til telteirar, idrettsarrangement, jaktprøver eller andre større arrangement. Vi tolkar dette punktet slik at skuleklassar/barnehagar på sporadisk besøk ikkje treng løyve.
- **§ 5.11** gir heimel for Kystverket til å anleggje naudsynte konstruksjonar innafør vernegrensa.

5.2.5 Generelt om dispensasjon frå verneforskrifta

§ 7 i verneforskrifta er ein generell dispensasjonsregel. I dag er denne erstatta av § 48 i naturmangfaldloven, jf. §§ 8-12 (sjå vedlegg 2). Frå den opphavlege generelle dispensasjonsregelen i § 7 i verneforskrifta er følgjande dispensasjonsformål vidareført i naturmangfaldloven sin § 48.

Forvaltningsmyndigheita kan gjere unntak frå eit vernevedtak om det ikkje strider mot vernevedtaket sitt formål og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom sikkerhetsomsyn eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt.

I avveginga mellom andre vesentlege samfunnsinteresser og omsynet til verneområdet skal det særleg leggjast vekt på verneområdet sin verdi for det samla nettverket av verneområde og om eit tilsvarande verneområde kan etablerast eller utviklast ein annan stad. Tiltakshaveren kan påleggast å bere rimelege kostnader ved ivaretakinga, opprettinga eller utviklinga av eit slikt tilsvarande område.

«Dispensasjon i særlige tilfeller når det ikke er i strid med formålet med vernet» gjeld hovudsakleg bagatellmessige inngrep/tiltak eller forstyrningar av forbigåande karakter og som er av stor verdi for søkar og ikkje er i konflikt med verneverdiane. Tiltak som kan redusere eller øydelegge verneverdiane i Hensøran naturreservat vil ikkje kunne få dispensasjon etter denne regelen.

«Dispensasjon for arbeider av vesentlige samfunnsmessig verdi» gjeld for tiltak som ikkje vart vurdert eller var aktuelle på vernetidspunktet. Dispensasjon heimla i dette punktet skal berre gis under heilt særskilte forhold av nasjonal betyding. Det vil ikkje vere tilstrekkeleg grunnlag for å gi dispensasjon med bakgrunn i denne regelen i saker som berre har lokal eller regional betyding.

5.2.6 Retningslinjer for sakshandsaming

Punkta under syner generelle retningslinjer for all sakshandsaming som gjeld Hensøran naturreservat.

1. Alle søknadar om tiltak som krev løyve/dispensasjon etter verneforskriftene skal sendast Fylkesmannen i Møre og Romsdal.
2. Normalt vil verneforskriftene ha strengare reglar enn det som gjeld anna lovverk. Alle søknadar skal difor først vurderast etter verneforskriftene før dei eventuelt vert behandla etter anna lovverk. Avslag etter verneforskrifta kan ikkje gjerast om av anna lovverk.
3. Nærare retningslinjer for sakshandsaming er gitt under dei enkelte brukarinteresser. Det er viktig at det i all sakshandsaming blir gjort ei samla vurdering i forhold til tiltaket sin verknad på verneverdiane og forholdet til andre brukarinteresser.
4. Klage på vedtak gjort av fylkesmannen skal behandlast etter reglane i forvaltningsloven. Direktoratet er klageinstans for alle saker etter verneforskrifta. Ei eventuell klage på vedtak skal sendast Direktoratet for naturforvaltning via Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Fylkesmannen vurderer om det framkjem nye saksopplysningar som tilseier at vedtaket kan gjerast om. Dersom fylkesmannen opprettheld vedtaket sitt skal klaga sendast til Direktoratet for naturforvaltning for endelig behandling og vedtak
5. Desse instansane skal alltid ha kopi av alle vedtak: Rauma kommune, Direktoratet for naturforvaltning og Statens Naturoppsyn.

6 Forvaltningsplanen si gyldigheit

Forvaltningsplanen for Hensøran naturreservat gjeld fram til ny forvaltningsplan er vedtatt. Fylkesmannen er ansvarleg for revideringa av planen. Vi tar sikte på å gjere dette kvart 10. år. Fylkesmannen kan revidere planen på eit tidlegare tidspunkt om det er behov for det. Bevaringsmåla vil bli revidert i samsvar med nasjonale standardar når desse føreligg, uavhengig av rullering av forvaltningsplanen.

7 REFERANSAR

- Artsdatabanken, 2010. Norsk rødliste for arter 2010.
- Artsdatabanken, 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011.
- Artsdatabanken, 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012.
- Direktoratet for naturforvaltning, 2008. Håndbok 17 – Områdevern og forvaltning.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal, 1997. Utkast til verneplan for havstrand og elveos i Møre og Romsdal, 82-84.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal, 2001. Kartlegging av naturtyper – Fylkestilpassede faktaark for Møre og Romsdal
- Gaarder, G. & Hanssen, U. 2012. Kartlegging av naturtyper i verneområdene Hensøran, Nauste og Vågstranda i Møre og Romsdal. Miljøfaglig Utredning, rapport 2012:43. 36 s. ISBN 978-82-8138-618-1
- Holten et al., 1986:3A: Havstrand i Møre og Romsdal flora, vegetasjon og verneverdier, kap.5.
- Holten et al., 1986:3B: Havstrand i Møre og Romsdal; Lokalitetsbeskrivelser.
- Romsdal tingrett, 2005. Skjønnsforutsetningar Hensøran naturreservat
- Skog og landskap 2007. Marksslagsstatistikk for Hensøran naturreservat.
- Øien, Erik. 2005. Skogregistreringer Hensøran naturreservat i Rauma kommune.

Nettstader

- Artsdatabanken, <http://www.artsdatabanken.no/>
- Direktoratet for naturforvaltning: www.dirnat.no
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal www.fylkesmannen.no/mr
- Naturbase www.naturbase.no
- Lovdata www.lovdata.no
- Miljøstatus www.miljostatus.no
- www.skogoglandskap.no

Vedlegg 1 - Verneforskrift for Hensøran naturreservat

Forskrift om verneplan for havstrand og elveos i Møre og Romsdal, vedlegg 11, freding av Hensøran naturreservat, Rauma kommune, Møre og Romsdal.

Fastsett ved kgl.res. 8. november 2002 med heimel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og § 21, § 22 og § 23. Fremja av Miljøverndepartementet.

§ 1. Avgrensing

Det freda området vedkjem følgjande gnr./bnr.: 41/2 og 4, 42/1, 43/1,4,6,8,12,14,15,16,44,46,97,98,109,120,125 og 126.

Naturreservatet dekkjer eit totalareal på ca. 429 dekar, av dette er ca. 270 dekar sjø.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:5000 datert Miljøverndepartementet oktober 2002. Dei nøyaktige grensene for reservatet skal merkast av i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Forskrifta med kart blir lagra i Rauma kommune, hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2. Formål

Formålet med fredinga er å ta vare på eit større elvedelta med store botaniske og zoologiske verneverdiar.

§ 3. Vernereglar

For naturreservatet gjeld følgjande reglar:

1. Vegetasjonen på land og i sjøen, også daude planter, er freda mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne planter eller plantedelar frå reservatet. Nye plantearter må ikkje førast inn. Planting eller såing av tre er ikkje tillate.
2. Dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er freda mot skade og øydelegging. Nye dyrearter må ikkje førast inn.
3. Det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endre naturmiljøet, som t.d. oppføring av bygningar, anlegg og faste innretningar, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båtar, framføring av luftleidningar, jordkablar og kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering og anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, utføring av kloakk eller tilførsel av konsentrert forureining, tømning av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel. Forsøpling er forbode. Opplistinga er ikkje fullstendig.
4. Motorferdsel på land er forbode, medrekna start og landing med luftfartøy.
5. Bruk av naturreservatet til teltleirar, idrettsarrangement, jaktprøver eller andre større arrangement er forbode.
6. Bruk av sykkel og hest utanom eksisterande vegar er forbode.

§ 4. Generelle unntak

Reglane i § 3 er ikkje til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak som gjeld ambulanse, politi, brannvern, redning, oppsyn, skjøtsel og forvaltning. Motorferdsel i samband med øving krev særskilt løyve.
2. Drift og vedlikehald av grøfter og anlegg som er i bruk på fredingstidspunktet.
3. Sanking av bær og matsopp.
4. Jakt på hjortedyr og kanadagås og fangst av villmink.
5. Fiske, uttak av fjøremark og agnskjel.
6. Tradisjonelt beite. Direktoratet for naturforvaltning kan av omsyn til verneformålet ved forskrift regulere beitetrykket i heile eller delar av reservatet.
7. Jordbruksdrift, medrekna naudsynt motorferdsel, på eksisterande dyrka mark som er i drift på fredingstidspunktet.
8. Inngjerding av innmark og beiteareal som ein naudsynt del av den tradisjonelle landbruksdrifta.
9. Opplag av båt på etablert båtplass.
10. Motorferdsel på offentlege vegar som går gjennom reservatet, medrekna løpande vedlikehald av slik veg.

§ 5. Eventuelle unntak etter søknad

Forvaltningsstyremakta kan etter søknad gje løyve til:

1. Motorferdsel i samband med verksemd som er nemnt i § 4, pkt. 2, 6 og 8, og sanking av drivved og opprydding.
2. Merking, rydding og vedlikehald av eksisterande stiar, løyper og gamle ferdseisvegar.
3. Etablering av nye grøfteutløp for drenering av tilgrensande areal.
4. Avgrensa uttak av ved.
5. Opplag av båt på ny plass.
6. Avgrensa uttak av sand, stein og grus til eige bruk.
7. Tang- og taresanking.
8. Fjerning av tre og buskar når desse er til hinder for jordbruksdrifta.
9. Drenering til kloakkanlegg.
10. Avgrensa bruk av naturreservatet som angitt i § 3, pkt. 5.

11. Etablering av anlegg for Kystverket.

§ 6. Ferdsel

Direktoratet for naturforvaltning kan av omsyn til verneformålet ved forskrift forby eller regulere ferdsel i heile eller delar av naturreservatet.

§ 7. Generelle dispensasjonsreglar NB! Erstatte med § 48 i naturmangfaldloven (sjå vedlegg 2)

Forvaltningsstyremakta kan gjere unntak frå forskrifta når formålet med fredinga krev det, eller for vitskaplege undersøkingar, arbeider av vesentleg verdi for samfunnet, og i spesielle tilfelle dersom det ikkje strir mot formålet med fredinga.

§ 8. Skjøtsel

Forvaltningsstyremakta, eller den forvaltningsstyremakta gjev fullmakt, kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremje formålet med fredinga. Det kan lagast forvaltningsplan som kan innehalde nærare retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 9. Forvaltningsmynde

Direktoratet for naturforvaltning fastset kven som skal ha forvaltningsmynde etter denne forskrifta.

§ 10. Iverksetjing

Denne forskrifta trer i kraft straks.

Vedlegg 2 – Naturmangfaldlova

Nokre viktige reglar i naturmangfaldlova

§ 4. (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer)

Målet er at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. Målet er også at økosystemers funksjoner, struktur og produktivitet ivaretas så langt det anses rimelig.

§ 5. (forvaltningsmål for arter)

Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av .

Forvaltningsmålet etter første ledd gjelder ikke for fremmede organismer.

Det genetiske mangfold innenfor domestiserte arter skal forvaltes slik at det bidrar til å sikre ressursgrunnlaget for fremtiden.

§ 7. (prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12)

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 11. (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

§ 48. (dispensasjon fra vernevedtak)

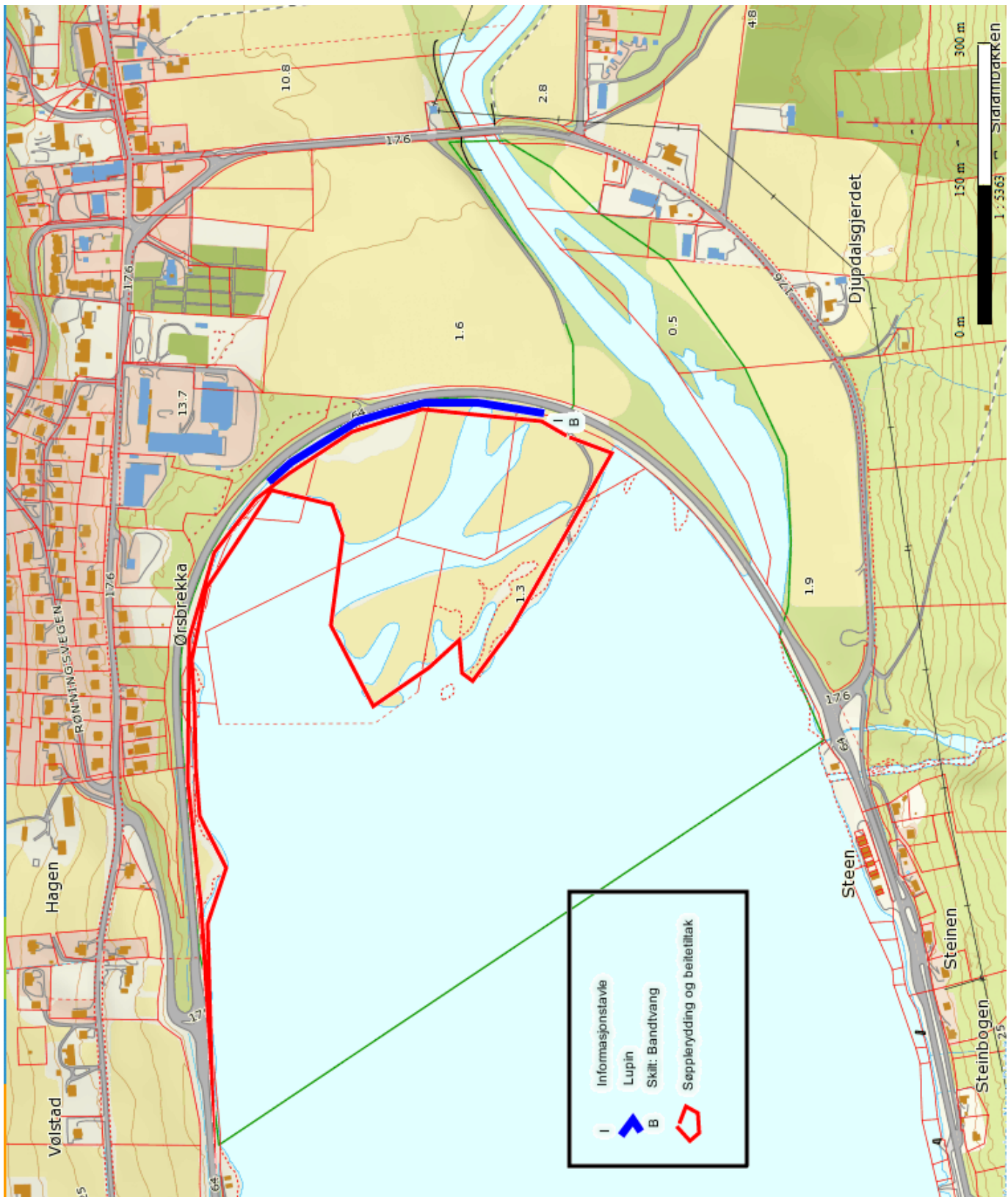
Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Vedlegg 3 - Kart over planlagte tiltak i Hensørn naturreservat

Vedlegg 4 - Informasjonstavle Hensørnan naturreservat

Tidå

Strømgjønn

Wep

HENSØRAN

Hensørnan naturreservat vart oppretta i 2002. Formålet med vernet er å sikre eit større ehvedelha med store botaniske og zoologiske vernaerdiar. Naturreservatet omfattar den meiste delen av Henselva mellom del 2 nedste bruene, ehvedelhaet og del grunne sjøområda rett utanfor delhaet. Totalareal på naturreservatet er ca. 429 dekar, av dette er 270 dekar sjø.

GEOLOGI

Ehvedelhaet er endestasjonen for massetransporten frå elvene ha og Cluira. Når vernet i utløpet misser farta, vil materialet som vart transportert gradvis borrhelle. Størstedelen av dette materialet (vanlegvis sand og grus) blir ført ut og avsatt i strålag utanfor delkanten like under fløemålet. Saman med landhevinga fører dette til at delkalfilla bygger seg sakte opp over havnivået. Delhaet består såles av ei overvassjøk og ei undervassjøk flate som delvis vert tørrlagt ved fløe sjø. Eiva har flyta seg att og fram over delhaet gjennom åra, og ein kan sjå spor etter gamle ehvelop i naturreservatet.

Den fleste større ehvedelha både i Møre og Romsdal og elles i landet er bygde med vernet av Hensørnan har såles sikra eit unikt naturdokument for framida, trass i at dei naturlege prosessane er sterkt regulerte.

VEGETASJON

Den viktigaste botaniske vernaerdiene i reservatet er knytt til strandengene. Her veks ulike grasar og andre plantar som i varierende grad blir påverka av sjøvann og ferskvann. I ei strandeng vert såles variasjonen mellom plantesamfunna stor. Nokre artar toler mykje sjøvann, medan andre veks der påværhaden frå sjøen er liten, og slik får ein både salterger og brakkassenger. Slike område får særlegne økosystem og eit rikt biologisk mangld med store variasjonar.

Det er registrert 57 plantearter på strandengene, med spjelde artar som pøylastor og grusstor. Her er store mengder skjubbaktar.

Den innføre arten ryrkørse speier seg i reservatet til stor skade for den naturlege vegetasjonen, og denne vert fjerna. Det er også ønsjelig å bette områda med husdyr for å hindre gjengroing.

DYRELIV

Området er viktig for sjø og vassfugl. Området vert både brukt til rasting og beiting under fugstretkka vår og haust, og mange artar hekker i og rett ved naturreservatet. Dei grunne sjøområda er eit godt matlåt for både fisk og fugl, og Henselva er laks- og sjøaurerande.

Cresset

Silak

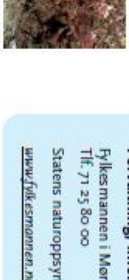
Vanlege artar ein kan treffe på i hekkendia er vedrane storspove, raudstilk, strandsnipe, vippe og tjeld. Av andefuglar er stökkand, krickand, brunnakke, siland og strfugl dei mest vanlege. Dei fleste maseartane er her anten som hekkfuglar eller rastande. Makrellhemer og raudhekkhemer følger fiskestrane hit, og havørna kan svinge innom på leit etter noho å eie.

INNGREP OG ANDRE PÅVERKNADER

Det er bygd ein ny veg i øvre delar av Hensørnan, med fylling på strandenga og bni over Henselva. Dette gjer at eiva ikkje lenger kan flyte seg så fritt over delhaet, og denne delen av landskapsforminga er stoppa opp. Det er også ein del gamle køyspor i delhaet etter uttak av grus.

Singpove

Silak

FORVALTNINGSPLAN
Forvaltningsplanen for området gjev nærare informasjon om vernaerdiene, truslar og faramtidig behov for skjetsel og andre tiltak.

Wep

VELKOMMEN TIL HENSØRAN NATURRESERVAT

Vernet er ikkje til hinder for tradisjonelt friluftsliv, sanking av bær og mastospi, og fiske, jakt og fangst på fjortsvilt er tillate i samsvar med reglane i vilkova. På same vis kan ein drive jakt på dei introduserte artane villminnk og kanadagås. Vi vil be om at du:

- viser omsyn til plante- og dyrelivet. Vegetasjonen og dyrelivet er freda mot ein kvar annan skade.
 - respekterer at allmenn motorisert ferdsel er forbode.
- I naturreservatet er det elles forbod mot mellom anna terrengingreip, utbygging, utfylling, forsøpling og rdding eller spling utanom eksisterande stiar og vegar.

Det er bygd eit fugletårn ved Isforden skole rett nord for naturreservatet. Herfrå er det god oversikt over Hensørnan, og vi vil tilrå å bruke dette dersom ein vil studere fuglelivet.

Vernaeriskrita og annan utfyllande informasjon om Hensørnan naturreservat er lagt ut på www.naturreservat.no Sjå også www.miljosidene.no

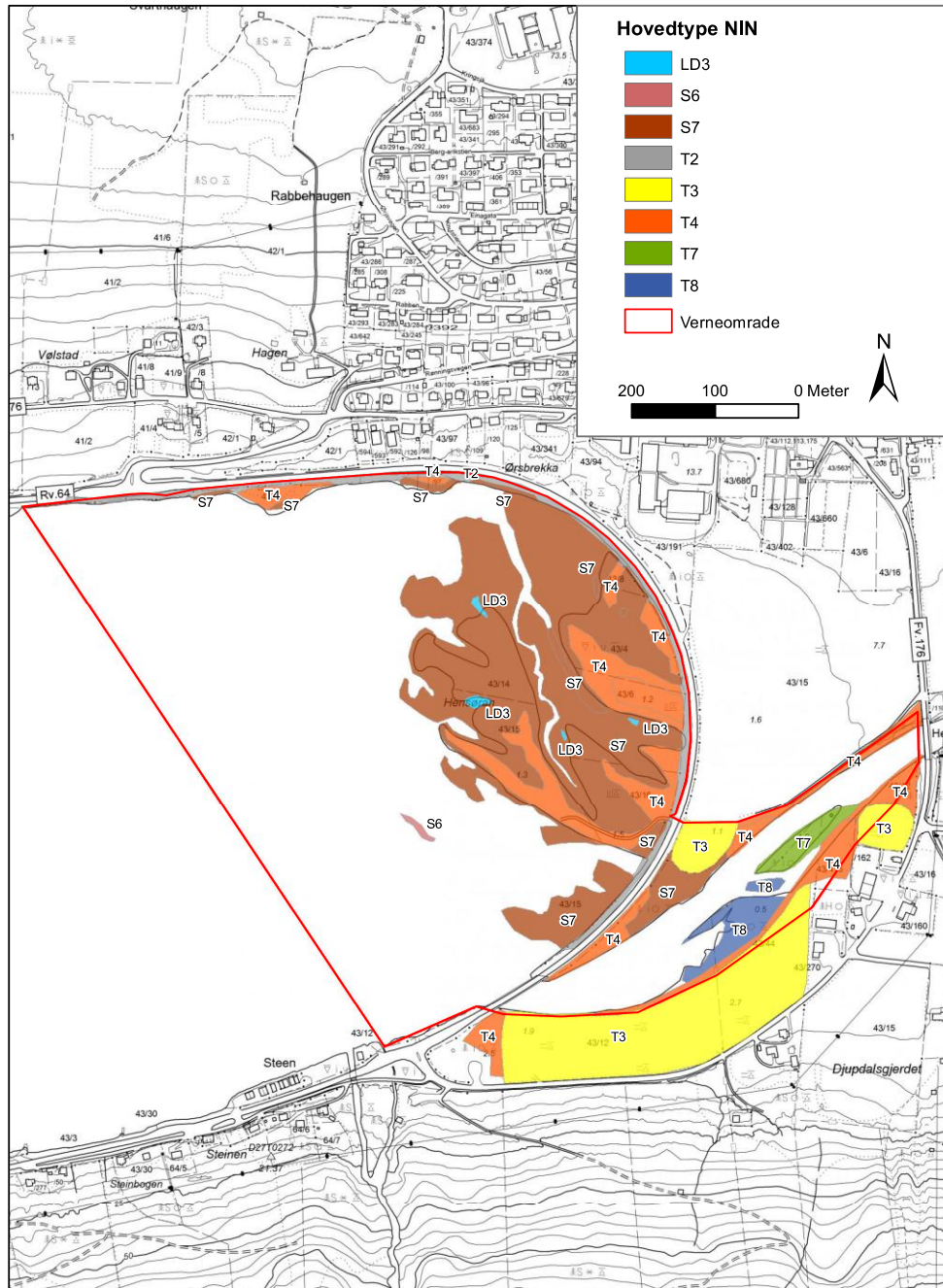
Forvaltning, informasjon og oppsyn

Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Fylkeshuset, 6404 Molde.
Tlf. 71 25 80 00
Statens naturoppsyn, Tlf. 73 58 05 00
www.fylkesmannen.no - www.naturoppsyn.no

Foto i sida del avsett for vernaer. Egg Akkadaten (A), Kobbak (K), Bering Sandsten (B), Andre pøyl: Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Fylkesmannen i Møre og Romsdal (M).

Vedlegg 5 - Forenkla framstilling av naturtypefigurane kartlagt i Hensøran naturreservat 2012

Hensøran

Kartutsnittet er en forenklet framstilling av naturtypefigurane som ble kartlagt i Hensøran naturreservat. Fargekodene står for hovedtypene, og for mosaikkfigurane er det valgt å framheve den hovedtypen som dominerer andelsmessig. Forklaring av forkortelsene: LD3 = landskapsdel – fjæresone-sjø, S6 = natursystem – stein-, grus- og sandstrand, S7 = natursystem – strandeng og strandsump, T2 = konstruert fastmark, T3 = natursystem – åker og kunstmarkseng, T4 = natursystem – kulturmarkseng, T7 = flomskogsmark, T8 = åpen flomfastmark. Grensen til verneområdet er tegnet med rød linje (Gaarder, G. & Hanssen, U. 2012. Kartlegging av naturtyper i verneområdene Hensøran, Nauste og Vågstranda i Møre og Romsdal. Miljøfaglig Utredning, rapport 2012:43. 36 s. ISBN 978-82-8138-618-1).

Vedlegg 6 - Sakshandsaming for forvaltningsplan for Hensøran naturreservat

Melding om oppstart av arbeidet med forvaltningsplan for Hensøran naturreservat i Ruama kommune vart sendt som brev frå Fylkesmannen i Møre og Romsdal datert 20.02.2012. Brevet vart sendt til grunneigarar, kommunen og andre brukargrupper. I same brevet, samt i ein annonse i Åndalsnes avis og Romsdals Budstikke, vart det invitert til eit informasjonsmøte den 08.03.2012 på Isfjorden skule. På møtet stilte 8 grunneigarar og ein representant frå kommunen. Maria Aastum og Jorunn Mittet Eriksen representerte Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

På møtet vart det diskutert emne som til dømes beite, søppel og attgroing.

Frist for innspel til arbeidet med høyringsutkastet vart satt til 23.03.2012. Høyringsutkastet vart sendt ut 28.09.2012 og høyringsfristen satt til 16.11.2012.

Det kom totalt inn fem merknadar under prosessen:

1. Johnny Hansen i brev av 05.03.2012

Hansen er bekymra for kombinasjonen av beiteaktivitet og hekkeområde for fugl. Han meiner beitet kan vere skadeleg for fuglar og botaniske vekstar, og opplyser om at det i 2010 og 2011 gikk sauar på heile området på Øran.

Fylkesmannen sin vurdering:

Det er store verneverdiar knytta til strandengene på Hensøran. Det er viktig å oppretthalde beitetrykket for at dei ikkje skal gro att. Om dette skjer vil det også få konsekvensar for fuglelivet. Vi ønskjer difor beite i reservatet. Vi må likevel som det er nemnt i kapittel 3.2 alltid ta omsyn til trakkskader (sjå også kan 2.5.1 og 2.5.2).

2. Ole Dahle, uttale av 15.10.2012

Dahle kom innom Fylkeshuset med merknad til eigedomsforholda skildra i kapittel 2.2. Egedomen hans stod oppført i høyringsutkastet som innafor reservatet, men dette skal ikkje vere rett.

Fylkesmannen sin vurdering:

Fylkesmannen har vore kontakt med kommunen. I matrikkelen er det registrert ein teig på nordsida i reservatet, men dette skal vere ein feil som blir retta opp. Kapittel 2.2 er endra som følgje av uttala.

3. Magnor Rypdal, brev av 16.11.2012

Rypdal ønskjer rett til uttak av grus på egedomen hans. I tillegg ville han ha ein tilbakemelding på om det er i tråd med verneforskrifta å bygge naust på egedomen innafor reservatet.

Fylkesmannen sin vurdering:

Fylkesmannen informerte i brev av 30.11.2012 om at han må søkje om uttak av grus jf. forskrifta § 5 punkt 6. Dette gjeld alle egedomar innafor reservatet, inkludert dei to egedommene som er nemnt i skjønnsforutsetningene (sjå kap 3.2). Det vart opplyst om at det ikkje vil bli gitt løyve til oppføring av naust på dei to gamle nausttomtane til egedommen. Forbod mot oppføring av bygningar er nemnt i § 3 punkt 3. Kapittel 3.5 er endra som ein følgje av denne høyringsuttala.

4. Møre og Romsdal fylkeskommune i brev av 27.11.2012

Det er registrert eit naust i SEFRAK-registreret innafor Hensøran naturreservat. Fylkeskommunen opplyser om at dei har vore på staden og at det verken står att naust eller tuft. Dei skriv vidare at Fylkesmannen kan vurdere om registreringa skal omtalast i forvaltningsplanen som ein dokumentasjon på tidlegare bruk.

Fylkesmannen sin vurdering:

Opplysninga er lagt inn i kapittel 3.5.

5. Rauma kommune, sendt per e-post av 04.12.2012:

- Manglande samsvar mellom grenser i kart og grensebeskrivelsen i forvaltningsplana
- Feil i prosentandel innmark, og dermed totalfordeling av markslag, i høve til oppdaterte gardskart
- Forklaringa til § 4.5 om rettar til haustbare ressursar framstår som forvirrande
- Ønsker presisering om det er Jordlova sin definisjon av dyrka mark som gjeld, der innmarksbeite er inkludert, eller den meir snevre definisjonen at det i praksis er dyrka.

Fylkesmannen sin vurdering:

- Vi har sletta grenseskildringa i forvaltningsplanen og viser heller til kartet (figur 1)
- Vi har presisert i kap. 2.1 kor tala vi refererer til er henta frå. Vi er ikkje samd i at arealet vest for fylkesvegen skal bli definert som innmark, så vi har valt å nytte dei eldre registreringane.
- «Grunneigar har rett på alle haustbare ressursar på sin eigedom i samsvar med norsk lov. Difor må ein ha løyve frå grunneigar for å hente ut slike artar», er sletta frå utgreiinga om unntaka til forskrifta for å unngå forvirring (kapittel 5.2.4)
- Kva for areal i Hensøran naturreservat som går under dyrka mark er presisert i avsnitt 5.2.3 om utgreiinga av unntaka frå verneforskrifta, § 4.7.